

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2007. január 18. *

A C-220/05. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a tribunal administratif de Lyon (Franciaország) a Bírósághoz 2005. május 19-én érkezett, 2005. április 7-i határozatával terjesztett elő az előtte

Jean Auroux és társai

és

a Commune de Roanne

között,

a Société d'équipement du département de la Loire (SEDL)

részvételével

folyamatban lévő eljárásban,

* Az eljárás nyelve: francia.

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: P. Jann tanácselnök, K. Lenaerts, Juhász E. (előadó), J. N. Cunha Rodrigues és M. Ilešič bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,
hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2006. április 27-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- J. Auroux és társai képviseletében J. Antoine avocat,
- a commune de Roanne képviseletében P. Petit és C. Xavier avocats,
- a francia kormány képviseletében G. de Bergues és J.-C. Niollet, meghatalmazotti minőségben,
- a litván kormány képviseletében D. Kriauciūnas, meghatalmazotti minőségben,

- az osztrák kormány képviselőjében M. Fruhmann, meghatalmazotti minőségben,
- a lengyel kormány képviselőjében T. Nowakowski, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Közösségek Bizottsága képviselőjében X. Lewis, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2006. június 15-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az 1997. október 13-i 97/52/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 328., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 3. kötet, 3. o.) módosított, az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásának összehangolásáról szóló, 1993. június 14-i 93/37/EGK tanácsi irányelv (HL L 199., 54. o., magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 2. kötet, 163. o., a továbbiakban: irányelv) 30. cikke (1) bekezdésének értelmezésére irányul.
- 2 E kérelmet a J. Auroux és nyolc másik felperes (a továbbiakban: az alapügy felperesei) által a commune de Roanne (Roanne település) önkormányzati képviselő-testülete 2002. október 28-i azon határozatának megsemmisítése iránt indított eljárásban terjesztették elő, amellyel e képviselő-testület felhatalmazta a polgármestert, hogy a Société d'équipement du département de la Loire-ral (a továbbiakban: SEDL) szabadidőközpont Roanne-ban történő létesítéséről szóló közbeszerzési szerződést írjon alá.

Jogi háttér

A közösségi jog

- 3 Az irányelv második preambulumbekzdése értelmében „a letelepedés szabadságának és a szolgáltatásnyújtás szabadságának egyidejű megvalósulása az állam, a területi vagy a települési önkormányzat, vagy egyéb közjogi intézmény által a tagállamokban odaítélt, építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések vonatkozásában nemcsak a korlátozások megszüntetését, hanem az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélésére vonatkozó nemzeti eljárások összehangolását is eredményezi.”
- 4 Az irányelv hatodik preambulumbekzdéséből következik, hogy az 5 millió eurónál kisebb értékű építési beruházásra irányuló szerződések mentesíteni lehet az ezen irányelvben előírt verseny alól, és az összehangolási intézkedéseket sem kell alkalmazni tekintetükben.
- 5 Az irányelv tizedik preambulumbekzdése szerint „annak érdekében, hogy a közbeszerzési szerződések terén tényleges verseny alakuljon ki, szükséges, hogy a tagállamok ajánlatkérői által készített hirdetmények a Közösség egészében közzétegyék”. Ugyanezen preambulumbekzdés hozzáteszi: „az e hirdetmnyekben foglalt információknak lehetővé kell tennie a Közösségben letelepedett vállalkozók számára, hogy megállapítsák, érdekeltek-e a javasolt szerződésekben”.
- 6 Az irányelv 1. cikkének a)–d) pontja ekként rendelkezik:

„Ennek az irányelvnek az alkalmazásában:

- a) »építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződés«: olyan visszterhes szerződés, amely írásban jön létre az ajánlattevő és a b) pontban meghatározott

valamely ajánlatkérő között, a II. mellékletben említett tevékenységek egyikéhez kapcsolódó építési beruházás, vagy alább a c) pontban meghatározott építmény [helyesen: építészeti mű] kivitelezésére, vagy kivitelezésére és tervezésére együtt, vagy az ajánlatkérő által meghatározott követelményeknek megfelelő építmény [helyesen: építészeti mű] bármilyen eszközzel történő kivitelezésére;

- b) »ajánlatkérő«: az állam, a területi vagy a települési önkormányzat, a közjogi intézmények, egy vagy több ilyen szerv, illetőleg közjogi intézmény által létrehozott társulás;

[...]

- c) »építmény«: az építési vagy mélyépítési munkák összességének eredménye, amelynek önmagában gazdasági vagy műszaki rendeltetése van [helyesen: »építészeti mű«: az építési vagy építészeti-műszaki munkák összességének eredménye, amelynek önmagában gazdasági vagy műszaki rendeltetése van];

- d) »építési beruházásra irányuló koncessziós szerződés«: az a) pontban szereplővel azonos típusú szerződés, kivéve hogy az elvégzendő építési beruházásért járó ellenszolgáltatás vagy kizárólag az építmény [helyesen: építészeti mű] hasznosítási joga, vagy ez a jog pénzbeli ellenszolgáltatással kiegészülve”.

- 7 Az irányelv 1. cikkének a) pontjában szereplő, „a II. mellékletben említett tevékenységek” az Európai Közösségeken belüli gazdasági tevékenységek általános ipari osztályozása 50. osztályának megfelelő építési vagy építészeti-műszaki tevékenységek. Ezek között kifejezetten szerepel az épületek építése.

8 Az irányelv 6. cikke ekként rendelkezik:

„(1) Ezt az irányelvet kell alkalmazni:

- a) azokra az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződésekre, amelyek általános forgalmi adó (ÁFA) [helyesen: hozzáadottérték-adó (HÉA)] nélküli becsült értéke legalább 5 000 000 SDR-nek (különleges lehívási jog) megfelelő értékű [euró];

- b) azokra a 2. cikk (1) bekezdésében említett, építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződésekre, amelyek ÁFA [helyesen: HÉA] nélküli becsült értéke legalább 5 000 000 [euró].

[...]

(3) Ha egy építményt [helyesen: építészeti művet] több részre osztanak fel, és azok mindegyike egy-egy szerződés tárgyát képezi, az (1) bekezdésben említett összegek kiszámításánál minden egyes rész értékét figyelembe kell venni. Ha a részek összértéke legalább annyi, mint az (1) bekezdésben említett összeg, minden részre ennek a bekezdésnek a rendelkezéseit kell alkalmazni. Az ajánlatkérő minden olyan rész esetében eltérhet ettől a rendelkezéstől, amelynek ÁFA [helyesen: HÉA] nélküli becsült nettó értéke nem éri el az 1 000 000 [eurót], feltéve hogy a mentesített részek becsült összértéke következképpen nem haladja meg valamennyi rész becsült összértékének 20%-át.

(4) Az építményt [helyesen: építészeti művet], illetve a szerződést nem lehet ezen irányelv alkalmazása elkerülésének céljából megosztani.

(5) Az (1) bekezdésben és a 7. cikkben említett összegek kiszámításakor nemcsak az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések összegét kell figyelembe venni, hanem az építési beruházási munkák elvégzéséhez szükséges, az ajánlatkérő által a vállalkozó számára rendelkezésre bocsátott beszerzett áruk becsült értékét is.

(6) Az ajánlatkérők biztosítják, hogy a különböző vállalkozók között ne történjen hátrányos megkülönböztetés.”

A nemzeti jog

- 9 A code de l'urbanisme (francia településfejlesztési törvénykönyv) L. 300-4. cikkének a 2000. december 13-i 2000-1208 törvény (JORF, 2000. december 14., 19777. o.) 8. cikkével megállapított szövege a történeti tényállás idejében ekként rendelkezett:

„Az állam, a helyi önkormányzat, illetve ezek közintézménye az e könyvben szabályozott területrendezési munkálatok tervezésével és kivitelezésével arra jogosult magánszemélyt vagy közületet bízhat meg.

Közjogi területrendezési szerződés köthető, ha a szerződést közintézménnyel, az 1983. július 7-i 83-597 törvényben meghatározott helyi vegyes gazdasági társasággal, illetve olyan vegyes gazdasági társasággal kötik, amely tőkéjének több mint felét a következők közül egy vagy több személy birtokolja: állam, régió, megye, település, ezek csoportja. Ebben az esetben a szerződést kötő intézmény megbízható azzal, hogy kisajátítás vagy elővásárlás útján szerezzen tulajdont, valamint hogy hajtson végre bármely olyan területrendezési vagy szerelési intézkedést vagy cselekményt, amely hozzájárul a közjogi területrendezési szerződés tárgyát képező intézkedés egészéhez.

Az előző bekezdésben említett szervezet az őt a tervezési szerződésnek a közjogi intézmény vagy a közjogi intézmények csoportja nevében és terhére történő megkötésére felhatalmazó megbízási szerződésben a munkálatok jellemzőinek meghatározásához szükséges előzetes tervek elkészítésével is megbízható.

A vesztegetés megelőzéséről, valamint a gazdasági élet és a közügyek átláthatóságáról szóló, 1993. január 29-i 93-122 törvény II. címe IV. fejezetének rendelkezései a jelen cikk alapján kötött közjogi területrendezési szerződésre nem alkalmazhatók.

A közjogi területrendezési szerződés tartalmazhatja a másik fél munkálatok tervezésébe – így többek között a helyi településfejlesztési terv felülvizsgálatába vagy módosításába – való bevonásának feltételeit.”

- 10 Miután az Európai Közösségek Bizottsága kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást indított a Francia Köztársaság ellen, a településfejlesztési törvénykönyv L. 300-4. cikkét a területrendezési koncesszióról szóló, 2005. július 20-i 2005-89 törvény (JORF, 2005. július 21., 11833. o.) a következőképpen módosította:

„Az állam, a helyi önkormányzat, illetve ezek közintézménye az e könyvben szabályozott területrendezési munkálatok kivitelezését arra jogosult jogalynak koncesszióba adhatja.

A területrendezési koncesszió odaítélése előtt a koncesszióba adó köteles több versengő ajánlat bemutatását lehetővé tévő közzétételi eljárást lefolytatni a Conseil d'État rendeletében előírt feltételek szerint.

A koncesszió jogosultja biztosítja a koncesszióban előírt, a tevékenység célját szolgáló területrendezési és felszerelési munkálatok tervezését, valamint a tervek kivitelezését és az ahhoz szükséges feladatok ellátását. A koncesszióba adó megbízhatja a munkálatok elvégzéséhez szükséges dolgok – adott esetben akár kisajátítással vagy elővásárlási jog gyakorlásával történő – megszerzésével. Gondoskodik a koncesszióval érintett ingatlanok eladásáról, bérbe- vagy koncesszióba adásáról.”

11 E 2005-809 törvény 11. cikke ekként rendelkezik:

„A jogerős bírósági határozatokra is figyelemmel – amennyiben jogszerűségét azzal az indokkal vitatják, hogy a területrendező kijelölését nem előzte meg több versengő ajánlat bemutatását lehetővé tévő közzétételi eljárás – érvényesnek tekintendő:

1. az e törvény kihirdetése előtt megkötött területrendezési koncesszió, közjogi területrendezési szerződés és területrendezési szerződés”.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

12 A commune de Roanne önkormányzati képviselő-testülete 2002. október 28-i határozatával felhatalmazta a polgármestert, hogy az SEDL-lel szabadidőközpont létesítéséről szóló szerződést (a továbbiakban: szerződés) írjon alá.

- 13 A 2002. november 25-én kötött szerződés a szabadidőközpont több egymást követő szakaszból álló megvalósítását írja elő. Az első szakasz multiplex mozi, harmadik személyeknek átengedendő üzlethelyiségek, valamint az ajánlatkérőnek átadandó építészeti mű, közelebről parkoló, oda vezető út és közterület megépítéséből állt. A többi szakasz, amelyekhez szerződés-kiegészítés aláírása szükséges, lényegében további üzlet- és kiszolgáló helyiségek, valamint szálloda építésére vonatkozik.
- 14 A szerződés preambuluma szerint e munkálatokkal a commune de Roanne célja a csekély értékű városi térség átminősítése, valamint a szabadidős tevékenységek és az idegenforgalom fejlesztése.
- 15 A szerződés 2. cikke értelmében az SEDL feladata többek között az ingatlanok megszerzése, építési és/vagy mérnöki pályázat megszervezése, a tervek elkészítése, az építés kivitelezése, egyes könyvelési és gazdálkodási dokumentumok elkészítése és naprakészen tartása, források felkutatása, az építészeti mű kereskedelmi hasznosítását biztosító hatékony eszközök alkalmazása, valamint a munkálatok általános kezelése és összehangolása, továbbá a település tájékoztatása.
- 16 A szerződés 10. cikkének második bekezdéséből kitűnik, hogy az SEDL-re harmadik személyeknek a munkálatokkal való megbízásakor az 1993. január 29-i 93-122 törvény (JORF, 1993. január 30.) 48.1. cikke alapján a code des marchés publics-ben (francia közbeszerzési törvénykönyv) előírt nyilvánosság és versenyeztetés elve vonatkozik.
- 17 A szerződéshez csatolt előzetes mérleg szerint úgy tervezhető, hogy az első szakasz kivitelezésének költsége 10 227 103 euró, a munkálatok teljes költsége pedig 14 268 341 euró. Ez utóbbi összegből a város 2 925 000 eurót fizet a parkoló ellenértékéért. A becslések szerint az SEDL 8 099 000 euróhoz jut a harmadik

személyeknek szánt építészeti mű átruházásából. A commune de Roanne a létrehozandó építészeti mű finanszírozásához az első szakaszban 2 443 103 euróval, a munkálatok összességét tekintve pedig 3 034 341 euróval járul hozzá.

18 A szerződés 22–25. cikkéből kitűnik, hogy a szerződés lejártakor az SEDL zárómérleget készít, amit a commune de Roanne-nak kell jóváhagynia. E mérleg többletét be kell fizetnie a commune de Roanne részére. Emellett a commune de Roanne automatikusan a harmadik személyekre átruházandó, de még el nem adott területek és építészeti művek tulajdonosává válik. A commune de Roanne biztosítja a hatályos szerződések teljesítését, kivéve a munkaszerződéseket, és átvállalja az SEDL szerződésen alapuló tartozásait.

19 A tribunal administratif de Lyonhoz 2002. december 11-én benyújtott keresetlevelében az alapügy felperesei megsemmisítés iránti keresettel támadták meg az önkormányzati képviselő-testület 2002. október 28-i határozatát. Keresetükben e határozat érvényességét vitatják a nemzeti jog és a közösségi jog szempontjából. Ez utóbbi vonatkozásban előadják, hogy az irányelven alapuló kötelezettségeknek megfelelően a szerződés megkötését közzétételnek és versenyeztetésnek kellett volna megelőznie.

20 Ezért a tribunal administratif de Lyon az eljárást felfüggesztette, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződésnek minősül-e [az irányelv] 1. cikkének rendelkezései értelmében az olyan megállapodás, amellyel az első

ajánlatkérő közérdekből a második ajánlatkérőt bízza meg területrendezési munkálatok kivitelezésével, amelyek keretében e második ajánlatkérő átadja az elsőnek az annak szükségleteit szolgáló építészeti művet, és amelynek lejártkor az első ajánlatkérő automatikusan tulajdonosává válik azon egyéb területeknek és építészeti műveknek, amelyeket nem ruháztak át harmadik személyekre?

- 2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén az ugyanezen irányelv 6. cikkében meghatározott, fent említett 5 000 000 [SDR] küszöb megállapításához csak az ajánlatkérő számára átengedett építészeti mű átruházásának ellenszolgáltatásaként fizetett árat kell-e figyelembe venni, vagy ezen ár és a kifizetett hozzájárulás összegét, még ha azt csak részben fordították is ezen építészeti mű megvalósítására, vagy – végül – az építés teljes költségét, mivel az át nem ruházott vagyontárgyak a szerződés lejártakor automatikusan az első ajánlatkérő tulajdonába kerülnek, és az folytatja a folyamatban lévő szerződések teljesítését, valamint átvállalja a második ajánlatkérő szerződésen alapuló tartozásait?

- 3) Az első két kérdésre adott igenlő válasz esetén az első ajánlatkérő felmentést élvez-e az ilyen megállapodás megkötése esetében az ugyanezen irányelvben előírt szerződés-odaítélési eljárás alól, tekintettel arra, hogy ezt a megállapodást csak meghatározott jogi személyekkel lehet megkötni, és hogy a második ajánlatkérő az építési beruházási szerződések odaítélésére ugyanezeket az eljárásokat fogja alkalmazni?”

A kérdések elfogadhatóságáról

- 21 A commune de Roanne és a francia kormány bevezetéképpen azt állítja, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan.
- 22 A commune de Roanne előadja, hogy a francia jogalkotó a 2005-809 törvény meghozatalával visszaható hatállyal érvényesnek nyilvánította a közzétételi és versenyeztetési eljárás nélkül kötött közjogi területrendezési szerződéseket. A kérdést előterjesztő bíróságnak a francia jogot kell alkalmaznia, és a szerződést e törvény alapján érvényesnek kell tekintenie, ezért az alapügyben a jogvita eldöntéséhez a közösségi jog értelmezése nem szükséges.
- 23 A francia kormány előadja, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a szóban forgó szerződést hibásan minősíti a code de l'urbanisme L. 300-4. cikkének a tényállás szerinti időpontban hatályos szövege értelmében vett területrendezési szerződésnek. Álláspontja szerint egyszerű építési vállalkozási szerződésről van szó. Következésképpen a kérdés, hogy közbeszerzésnek minősül-e az irányelv értelmében a területrendezési munkálatok kivitelezéséről kötött szerződés, elfogadhatatlan, mivel nem áll kapcsolatban a jogvita tárgyával és tényállásával.
- 24 Megállapítható, hogy mind a commune de Roanne, mind a francia kormány a francia jog értelmezéséből és a jogvita tényállásának e jog szerinti minősítéséből következő megfontolások alapján kéri az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlanságának megállapítását.

- 25 Márpedig, mint az az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, a nemzeti bíróságok és a Bíróság közötti egyértelmű feladatmegosztást kimondó EK 234. cikk alapján a Bíróság kizárólag az e cikkben említett közösségi jogszabályok értelmezéséről és érvényességéről határozhat. A Bíróságnak nem feladata a nemzeti jog rendelkezéseinek értelmezéséről határozni, sem azt megítélni, hogy helyesen értelmezte-e e rendelkezéseket a nemzeti bíróság (lásd ilyen értelemben a 27/74. sz. Demag-ügyben 1974. október 22-én hozott ítélet [EBHT 1974., 1037. o.] 8. pontját, a C-347/89. sz. Eurim-Pharm-ügyben 1991. április 16-án hozott ítélet [EBHT 1991., I-1747. o.] 16. pontját és a C-246/04. sz., Turn- und Sportunion Waldburg ügyben 2006. január 12-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-589. o.] 20. pontját).
- 26 Ugyancsak kizárólag az ügyben eljáró és a meghozandó határozatért felelős nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik annak megítélése, hogy tekintettel az ügy különleges jellemzőire, ítélete meghozatalához szükségesnek tartja-e az előzetes döntéshozatalt, és ha igen, a Bíróságnak feltett kérdései mire vonatkoznak (lásd a C-448/01. sz., EVN és Wienstrom ügyben 2003. december 4-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-14527. o.] 74. pontját és a C-145/03. sz. Keller-ügyben 2005. április 12-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-2529. o.] 33. pontját). Következésképpen, amennyiben az előterjesztett kérdések a közösségi jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság főszabály szerint köteles határozni.
- 27 Ebből az következik, hogy a commune de Roanne és a francia kormány által előadott elfogadhatatlansági érvek elutasítandók, és az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatónak nyilvánítandó.

Az első kérdésről

- 28 Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a szerződés az irányelv 1. cikke a) pontjának értelmében vett, építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződésnek minősül-e.

- 29 Az e rendelkezésben szereplő meghatározásnak megfelelően az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződés olyan visszerthes szerződés, amely írásban jön létre az ajánlattevő és az irányelv 1. cikkének b) pontjában meghatározott valamely ajánlatkérő között, az irányelvben meghatározott építészeti mű kivitelezésére, vagy kivitelezésére és tervezésére együtt, vagy az ajánlatkérő által meghatározott követelményeknek megfelelő építészeti mű bármilyen eszközzel történő létrehozására.
- 30 A commune de Roanne, valamint a francia és a lengyel kormány írásbeli észrevételeiben azt állítja, hogy a szerződés nem felel meg e meghatározásnak, így nem minősül az irányelv értelmében vett, építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződésnek.
- 31 A commune de Roanne álláspontja szerint a szerződés a tárgya miatt nem minősül építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződésnek, mivel közjogi területrendezési szerződésként többre irányul, mint építési munkálatok kivitelezésére. A francia jog szerint ugyanis az ilyen szerződés valamely településfejlesztési projekt kivitelezésére vagy a településfejlesztési politika egészének átfogó végrehajtására irányul, így többek között a tervezésre, az adminisztratív és jogi ügyintézésre, valamely terület kisajátítással való megszerzésére és a szerződések odaítélési eljárásainak lefolytatására.
- 32 A lengyel kormány ugyanilyen eszmefuttatással adja elő, hogy a szerződésben az SEDL több feladatot tartalmazó beruházási projekt kivitelezését vállalta. E kormány e tekintetben hangsúlyozza: az SEDL nem a szerződésben szereplő munkálatokat kivitelező vállalkozás, hanem csupán az építési beruházásra irányuló közbeszerzési eljárás előkészítését és lefolytatását vállalja. A lengyel kormány, mivel a szerződés legfontosabb elemének a munkálatok megrendelését és kivitelezésük felügyeletét tartja, azt állítja, hogy a szerződés a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 1992. június 18-i 92/50/EGK tanácsi irányelv (HL L 209., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 322. o.) értelmében vett „szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződésnek” minősítendő.

- 33 A francia kormány előadja, hogy a szabadidőközpontokra mint harmadik személyeknek eladandó építészeti műre vonatkozó rész nem minősül az irányelv értelmében vett, építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződésnek. E kormány ugyanis úgy véli, hogy e rész éppen a harmadik személyeknek szánt volta miatt nem tekinthető olyannak, mint amely a település szükségleteit elégíti ki. Csupán a parkolónak a commune de Roanne részére történő megépítése minősülhet főszabály szerint építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződésnek. Ez az építkezés viszont azért nem tartozik az irányelv hatálya alá, mert a parkoló csak elkészülte után, a francia jogban „jövőbeli befejezéssel történő adásvétel” néven nevezett különleges eljárással kerül a település tulajdonába, ami egyszerű ingatlan-adásvétel, és amelynek nem az építési munkálatok, hanem a megépítendő építészeti mű képezi a tárgyát.
- 34 Az olasz és az osztrák kormány, valamint a Bizottság úgy véli, hogy a szerződés az irányelv 1. cikkének értelmében vett, építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződésnek minősül. A Bizottság előadja: bár a szerződés szolgáltatásnyújtásnak minősülő célokat is tartalmaz, fő tárgya mégis az irányelv 1. cikke a) és c) pontjának értelmében vett, az ajánlatkérő által meghatározott követelményeknek megfelelő építészeti mű létrehozása.
- 35 A commune de Roanne, valamint a francia és a lengyel kormány érvei nem fogadhatók el.
- 36 Igaz ugyan, hogy a szerződés a munkálatok kivitelezésén túl a szerződés további – amint több résztvevő megjegyezte, szolgáltatásnyújtás jellegű – feladatokkal is

megbízza az SEDL-t. Ám a commune de Roanne állításával ellentétben a szerződést önmagában az, hogy tárgya több, mint építési munkálatok kivitelezése, még nem zárja ki az irányelv hatálya alól.

- 37 Ugyanis a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik: ha a szerződés mind építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződési, mind más típusú közbeszerzési szerződési elemeket tartalmaz, akkor a szerződés fő tárgya határozza meg, mely közösségi közbeszerzési irányelv alkalmazandó főszabályként (lásd a C-331/92. sz., Gestión Hotelera Internacional ügyben 1994. április 19-én hozott ítélet [EBHT 1994., I-1329. o.] 29. pontját).
- 38 Ezen ítélkezési gyakorlatnak a jelen ügyre való alkalmazásáról szólva hangsúlyozandó, hogy a lengyel kormány észrevételeiben előadottakkal szemben a szerződés szövege szerint az SEDL kötelezettsége nem korlátozódik a munkálatok irányítására és szervezésére, hanem a szerződésben előírt munkálatok kivitelezésére is kiterjed. Emellett az állandó ítélkezési gyakorlat alapján az irányelv 1. cikkének a) pontja szerinti, építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződés teljesítésével megbízott vállalkozónak való minősüléshez nem szükséges, hogy az ajánlatkérővel szerződést kötő személy közvetlenül a saját erejéből legyen képes kivitelezni a kikötött munkákat (lásd ilyen értelemben a C-389/92. sz., Ballast Nedam Groep ügyben 1994. április 14-én hozott ítélet [EBHT 1994., I-1289. o.] 13. pontját és a C-176/98. sz., Holst Italia ügyben 1999. december 2-án hozott ítélet [EBHT 1999., I-8607. o.] 26. pontját). Ebből az következik, hogy annak megítéléséhez, építészeti mű létrehozása-e a szerződés fő tárgya, közömbös az, hogy az SEDL nem maga kivitelezi a munkálatokat, hanem alvállalkozóival végezteti.
- 39 Elutasítandó a francia kormány érve, miszerint a 33. pontban ismertetett megfontolások folytán a szerződés tárgya nem az ajánlatkérő által meghatározott követelményeknek megfelelő építészeti mű létrehozása az irányelv 1. cikkének a) pontja értelmében.

- 40 A parkolóinak a francia kormány általi jogi minősítéséről szólva megállapítandó, hogy építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződés fogalma a közösségi jogból ered. Mivel értelmének és hatályának meghatározásához az irányelv 1. cikkének a) pontja nem tartalmaz semmilyen kifejezett utalást a tagállamok jogára, a szerződés francia jog szerinti minősítése nem releváns annak eldöntésekor, hogy az az irányelv hatálya alá tartozik-e (lásd ehhez hasonlóan a C-264/03. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2005. október 20-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-8831. o.] 36. pontját).
- 41 Az irányelv 1. cikkének c) pontjából kitűnik, hogy az építészeti mű létét az elvégzett munkálatok eredményének gazdasági vagy műszaki rendeltetése alapján kell megítélni (lásd a C-187/04. és C-188/04. sz., Bizottság kontra Olaszország egyesített ügyekben 2005. október 27-én hozott ítélet [az EBHT-ban nem tették közzé] 26. pontját). Mint a szerződés több rendelkezéséből egyértelműen kitűnik, a szabadidőközpontot kereskedelmi és szolgáltatási tevékenységek befogadására szánják, így a szerződés gazdasági rendeltetést betöltőnek tekintendő.
- 42 Emellett a szabadidőközpont kivitelezése a commune de Roanne által a szerződésben meghatározott követelményeknek megfelelőnek tekintendő. E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a szerződés célját képező építészeti mű a szabadidőközpont, minden elemével, így a multiplex mozival, a szabadidős szolgáltató helyiségekkel, a parkolóval és az esetleges szállodával együtt. A szerződés több rendelkezéséből kitűnik, hogy a commune de Roanne a szabadidőközpont egészével a vasútállomás környékének újrapozicionálására és újradinamizálására törekszik.
- 43 Az irányelv 1. cikke a) pontjának értelmében vett, „építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződés” meghatározás egyéb tényállási elemeit illetően egyrészt megállapítandó: nem vitatott, hogy a commune de Roanne, mint helyi önkormányzat, az irányelv 1. cikke b) pontjának értelmében vett „ajánlatkérőnek” minősül, és hogy írásban jött létre a szerződés.

- 44 Másrészt megállapítható, hogy az SEDL vállalkozónak minősül az irányelv értelmében, úgymint a szerződésben előírt munkálatok kivitelezését vállaló, a piacon aktív gazdasági szereplő. Mint arra a Bíróság a jelen ítélet 38. pontjában emlékeztetett, e tekintetben közömbös az, hogy az SEDL alvállalkozók útján biztosítja a munkálatok megtervezését és kivitelezését (lásd ilyen értelemben a C-399/98. sz., Ordine degli Architetti ügyben 2001. július 12-én hozott ítélet [EBHT 2001., I-5409. o.] 90. pontját).
- 45 Végül nyilvánvaló, hogy a szerződés visszterhes. A szerződés visszterhessége az ajánlatkérő által a vállalkozónak a munkálatokért adott ellenszolgáltatására utal (lásd ilyen értelemben a fent hivatkozott Ordine degli Architetti ügyben hozott ítélet 77. pontját). A szerződés rendelkezései szerint az SEDL a parkoló átadásának ellenértékeként pénzüsszeget kap a commune de Roanne-tól. A település részt vállal a létrehozandó építészeti mű költségeiből is. A szerződés alapján az SEDL a létrehozott építészeti mű átadásának ellenértékeként jogosult a bevételek beszedésére.
- 46 A szerződés elemzéséből kitűnik, hogy annak fő tárgya, mint azt a Bizottság állította, az irányelv 1. cikkének c) pontja értelmében vett építészeti mű, azaz a szabadidőközpont összes kivitelezési munkálatának elvégzése. A szerződésben előírt szolgáltatás elemei – az ingatlanvétel, a források felkutatása, az építészmérnöki és/vagy mérnöki pályázat megszervezése, valamint az épületek kereskedelmi forgalomba bocsátása – mind ezen építészeti mű befejezésének részét képezik.
- 47 Az eddigiekre tekintettel az első kérdésre adandó válasz az, hogy az olyan szerződés, amelyben az első ajánlatkérő a második ajánlatkérőt építészeti mű létrehozásával bízza meg, az irányelv 1. cikke a) pontjának értelmében vett, építési beruházásra

irányuló közbeszerzésnek minősül, függetlenül attól, tulajdonosa-e vagy tulajdonosává válik-e az első ajánlatkérő ezen építészeti műnek vagy ezen építészeti mű egy részének.

A második kérdésről

- 48 Második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, milyen részletes szabályok alapján határozható meg a kérdéses közbeszerzés értéke annak eldöntéséhez, hogy elérték-e az irányelv 6. cikkében írt küszöbértéket.
- 49 A kérdést előterjesztő bíróság e küszöbérték számítására három lehetséges módszert javasol. Egyrészt a piaci érték kizárólag az ajánlatkérő által a neki átadott építészeti mű ellenértékeként fizetett összeg alapján határozható meg. Másrészt a piaci értéket az ajánlatkérő által fizetett minden összeg, azaz a neki átadott építészeti mű ellenértéke és a létrehozandó építészeti mű egészéért fizetett pénzbeli hozzájárulás képezheti. Harmadrészt a piaci érték meghatározásakor a munkálatok teljes értékét lehet figyelembe venni, amelybe beletartozik az ajánlatkérő által fizetett, illetve harmadik személytől a részére létrehozott építészeti mű ellenszolgáltatásaként kapott összeg.
- 50 Először is megállapítandó, hogy az irányelv 6. cikkének szövege szerint ezt az irányelvet azokra az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződésekre kell alkalmazni, amelyek értéke eléri az e cikkben írt küszöbértéket. E cikk semmiféle olyan szabályt nem állapít meg, amely az ajánlatkérőtől származó összegekre korlátozná a közbeszerzés értékének meghatározásakor figyelembe veendő összegeket.

- 51 Az irányelv szellemével és céljával lenne ellentétes, ha 6. cikkéből ilyen szabályt vezetnénk le.
- 52 Mint ez második és tizedik preambulumbekkezdéséből kitűnik, az irányelv célja a letelepedés szabadságának és a szolgáltatásnyújtás szabadságának egyidejű megvalósulása az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések vonatkozásában annak érdekében, hogy a közbeszerzési szerződések terén tényleges verseny alakuljon ki (a fent hivatkozott Ordine degli Architetti ügyben hozott ítélet 52. pontja). A tizedik preambulumbekkezdés rögzíti: annak érdekében, hogy a közbeszerzési szerződések terén tényleges verseny alakuljon ki, szükséges, hogy a közbeszerzési hirdetményeket a Közösség egészében közzétegyék, és az e hirdetményekben foglalt információk lehetővé kell tennie a Közösségben letelepedett vállalkozók számára, hogy megállapítsák, érdekelt-e a javasolt szerződésekben. E tekintetben az irányelv 6. cikkében írt küszöbérték annak biztosítására szolgál, hogy a közösség egészében érdeklődést kiváltó, kellően nagy értékű közbeszerzéseket a potenciális pályázókkal közöljék.
- 53 Mivel a közbeszerzési szerződések irányelvben írt odaítélési eljárásainak célja az Európai Közösségben letelepedett potenciális pályázók számára az őket érdeklő közbeszerzésekhez való hozzáférés biztosítása, az ő szempontjukból kell számítani, hogy eléri-e a közbeszerzés értéke az irányelv 6. cikkében írt küszöbértéket.
- 54 E tekintetben nyilvánvaló, hogy amennyiben a közbeszerzés értékét az ajánlatkérőtől is és a harmadik személyektől is befolyó bevétel adja, e közbeszerzés potenciális pályázójának érdeke ezen értékek összességéhez fűződik.

- 55 Ezzel szemben az az elv, miszerint a közbeszerzésnek az irányelv 6. cikke szerinti értéke számításakor csak az ajánlatkérő által fizetett összeget kell figyelembe venni, sértené az irányelv célját. Az következne belőle, hogy az ajánlatkérő az irányelvben előírt nyilvános odaítélési eljárás alkalmazása nélkül ítélhetne oda az e 6. cikkben írt küszöbértéket meghaladó átfogó értékű, esetlegesen más vállalkozókat is érdeklő, építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződést.
- 56 Végül emlékeztetni kell arra, hogy az irányelv 3. cikke értelmében az építési beruházásra irányuló koncessziós szerződésre az irányelvben foglalt közzétételi szabályokat kell alkalmazni, ha a szerződés értéke legalább az e rendelkezésben írt küszöbérték. Mivel az ilyen koncessziók lényegi vonása, hogy a munkálatok ellenszolgáltatását egészben vagy részben harmadik személy nyújtja, ellentétes lenne e céllal és az irányelv alapját képező rendszerrel, ha az építési beruházásra irányuló közbeszerzésben a harmadik személytől kapott összeg ki lenne zárva a közbeszerzésnek az irányelv 6. cikke szerinti értékéből.
- 57 Az eddigiekre tekintettel a második kérdésre adandó válasz az, hogy a közbeszerzésnek az irányelv 6. cikke szerinti értéke meghatározásához az építési beruházásra irányuló közbeszerzésnek a potenciális pályázó szempontjából számított teljes értékét kell figyelembe venni, ami nem csupán az ajánlatkérő által fizetendő teljes összeget tartalmazza, hanem a harmadik személytől majdan származó bevételt is.

A harmadik kérdésről

- 58 Harmadik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, elkerülheti-e az ajánlatkérő az irányelvben előírt, építési beruházásra irányuló közbeszerzési eljárás lefolytatását az alapügyben vitához hasonló szerződés esetén azzal az

indokkal, hogy a nemzeti jog alapján ilyen szerződés csak olyan jogi személyekkel köthető, amelyek maguk is ajánlatkérők, és az esetleges későbbi közbeszerzési szerződések odaítélésekor ezt az eljárást kell alkalmazniuk.

- 59 Bevezetésképpen megállapítandó, hogy az irányelv alkalmazásában kizárólag az irányelvben kifejezetten említett kivételek megengedettek (lásd ehhez hasonlóan a C-107/98. sz. Teckal-ügyben 1999. november 18-án hozott ítélet [EBHT 1999., I-8121. o.] 43. pontját és a C-340/04. sz., Carbotermo és Consorzio Alisei ügyben 2006. május 11-én meghozott ítélet [EBHT 2006., I-4137. o.] 45. pontját).
- 60 Márpedig az irányelv nem tartalmaz a 92/50 irányelv 6. cikkéhez hasonló olyan rendelkezést, amely bizonyos feltételek mellett kizárja az irányelv hatálya alól az ajánlatkérő részére odaítélt a közbeszerzési szerződéseket (lásd ehhez hasonlóan a fent hivatkozott Teckal-ügyben hozott ítélet 44. pontját, valamint a fent hivatkozott Carbotermo és Consorzio Alisei ügyben hozott ítélet 46. pontját).
- 61 Megállapítandó, hogy az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 134., 114. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 7. kötet, 132. o.) kivételt tartalmaz azon ajánlatkérők vonatkozásában, amelyek az ugyanezen irányelv 1. cikkének (10) bekezdésében említett esetekben valamely központi beszerző szervtől vagy azon keresztül rendelnek meg többek között építési beruházást. E rendelkezés azonban az alapügy tényállására az időbeli hatály miatt nem alkalmazható.

- 62 Ebből az következik, hogy az ajánlatkérőt nem menti fel a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélésének az irányelvben előírt eljárásai alól az, hogy a kérdéses szerződés másik ajánlatkérővel kívánja megkötni (lásd ehhez hasonlóan a fent hivatkozott Teckal-ügyben hozott ítélet 51. pontját, a C-94/99. sz. ARGE-ügyben 2000. december 7-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-11037. o.] 40. pontját és a C-26/03. sz., Stadt Halle és RPL Lochau ügyben 2005. január 11-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-1. o.] 47. pontját) E megállapítás emellett nem érinti ez utóbbi ajánlatkérő kötelezettségét az irányelvben előírt ajánlattételi felhívásos eljárás lefolytatására (lásd ehhez hasonlóan a fent hivatkozott Teckal-ügyben hozott ítélet 45. pontját).
- 63 Igaz ugyan, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján az ajánlati felhívás nem kötelező a területi önkormányzat és az attól jogilag elkülönült olyan személy között létrejött szerződésekre, amely felett a területi önkormányzat a saját szervei felettihez hasonló ellenőrzést gyakorol, ha e személy a tevékenységét lényegében az őt fenntartó önkormányzattal vagy önkormányzatokkal együtt végzi (lásd a fent hivatkozott Teckal-ügyben hozott ítélet 50. pontját, valamint a C-84/03. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2005. január 13-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-139. o.] 38. és 39. pontját).
- 64 Viszont amiatt, hogy az SEDL vegyes gazdasági társaság, amelynek tagjai részben magánalapok, kizárt, hogy a commune de Roanne felette a saját szervei felettihez hasonló ellenőrzést gyakorlónak legyen tekinthető. A Bíróság ugyanis kimondta, hogy a befektetett magántőke minden vállalkozásban a közhatalom céljaitól eltérő jellegű célokat követ (lásd a fent hivatkozott Stadt Halle és RPL Lochau ügyben hozott ítélet 49. és 50. pontját). A Bíróság által a fent hivatkozott Stadt Halle és RPL Lochau ügyben hozott ítéletben követett érvelés az építési beruházásra irányuló közbeszerzésekre is alkalmazható.

- 65 A commune de Roanne, valamint a francia és a lengyel kormány észrevételeiből kitűnik, hogy álláspontjuk szerint az irányelv hatékony érvényesülése megőrizhető olyan esetben is, mint a jelen ügybeli, amikor a második ajánlatkérő minden további szerződés esetén köteles az építési beruházásra irányuló közbeszerzési eljárásoknak az irányelvben előírtak szerinti lefolytatására. A hatékony verseny biztosítása érdekében közömbös, hogy az ilyen eljárást az első ajánlatkérő folytatja-e le, vagy a második.
- 66 Először is emlékeztetni kell arra, hogy – még ha feltételezzük is, hogy a második ajánlatkérő köteles a közbeszerzés teljes értéke tekintetében közbeszerzési eljárást lefolytatni az alvállalkozókkal, és e célból az irányelvben előírt, közbeszerzési szerződések odaítélésére irányuló eljárásokat alkalmazni – az irányelv nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely lehetővé tenné, hogy két ajánlatkérő között létrejött szerződés esetén eltekinthessenek az irányelv alkalmazásától.
- 67 Emellett a jelen ügyben a szerződés nem tartalmazza, hogy az SEDL köteles lenne az eredeti szerződés egészére alvállalkozási szerződéseket kötni. Mint azt a főtanácsnok indítványának 72. pontjában helyesen megállapította, ha a második ajánlatkérő alvállalkozókat vesz igénybe, gyakran fennáll a veszély, hogy a további szerződések tárgya csak az átfogó szerződés egy-egy részére terjed ki. Ebből az következhet, hogy a második ajánlatkérő által megkötendő további szerződések értéke alacsonyabb lehet az irányelv 6. cikke (1) bekezdésének a) pontjában írtnál. Így az egymást követő szerződésekkel kijátszható az irányelv alkalmazása.
- 68 Az eddigi megfontolások alapján a harmadik kérdésre adandó válasz az, hogy az ajánlatkérő az irányelvben előírt, építési beruházásra irányuló közbeszerzési eljárás lefolytatását nem kerülheti el azzal az indokkal, hogy a nemzeti jog alapján szerződés csak olyan jogi személyekkel köthető, amelyek maguk is ajánlatkérők, és az esetleges későbbi közbeszerzési szerződések odaítélésekor ezt az eljárást kell alkalmazniuk.

A költségekről

- 69 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **Az olyan szerződés, amelyben az első ajánlatkérő a második ajánlatkérőt építészeti mű létrehozásával bízta meg, az 1997. október 13-i 97/52/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásának összehangolásáról szóló, 1993. június 14-i 93/37/EGK tanácsi irányelv 1. cikke a) pontjának értelmében vett, építési beruházásra irányuló közbeszerzésnek minősül, függetlenül attól, tulajdonosa-e vagy tulajdonosává válik-e az első ajánlatkérő ezen építészeti műnek vagy ezen építészeti mű egy részének.**

- 2) **A közbeszerzésnek az 97/52 irányelvvel módosított 93/37 irányelv 6. cikke szerinti értéke meghatározásához az építési beruházásra irányuló közbeszerzésnek a potenciális pályázó szempontjából számított teljes értékét kell figyelembe venni, ami nem csupán az ajánlatkérő által fizetendő teljes összeget tartalmazza, hanem a harmadik személytől majdan származó bevételt is.**

- 3) **Az ajánlatkérő az 97/52 irányelvvvel módosított 93/37 irányelvben előírt, építési beruházásra irányuló közbeszerzési eljárás lefolytatását nem kerülheti el azzal az indokkal, hogy a nemzeti jog alapján szerződés csak olyan jogi személyekkel köthető, amelyek maguk is ajánlatkérők, és az esetleges későbbi közbeszerzési szerződések odaítélésekor ezt az eljárást kell alkalmazniuk.**

Aláírások